

ITALY

**ONLINE
CONFERENCE**

**"FORMATION OF PSYCHOLOGY
AND PEDAGOGY AS
INTERDISCIPLINARY SCIENCES"**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-ONLINE

CONFERENCE

WWW.INTERONCONF.ORG

ISBN 978-955-3605-86-4

© Sp. z o. o. "CAN", 2024

© Authors, 2024

FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES: a collection scientific works of the International scientific conference (13 May 2024). Part 29 – 346p.

Chief editor: Candra zonyfar- PhD Universitas Buana Perjuangan Karawang, Indonesia
Sunmoon University, South Korea.

Editorial board:

Tone Roald, PhD Associate Professor of Psychology University of Copenhagen

Elin Eriksen Ødegaard, Professor, Western Norway University of Applied Sciences

Mariane Hedegaard, Professor Emerita, Copenhagen University, Denmark

Magnus Englander, PhD Associate Professor of Psychology Malmö University, Sweden

Paul Sullivan, PhD University of Bradford Bradford, United Kingdom

Mathias TraczykSøren, PhD

Thiesen Amanda, PhD

Nybroe Rohde, PhD

Languages of publication: Italy, dansk, English, русский, беларуская, limba română, uzbek,

The compilation consists of scientific researches of scientists, post-graduate students and students who participated International Scientific Conference " **FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES** ".

Gli atti della conferenza sono raccomandati per scienziati e insegnanti negli istituti di istruzione superiore. Possono essere utilizzati nell'istruzione, compreso il processo di insegnamento post-laurea, la preparazione per l'ottenimento di diplomi di laurea e master. La revisione di tutti gli articoli è stata effettuata da esperti, i materiali sono protetti dal diritto d'autore degli autori. Gli autori sono responsabili dei contenuti, dei risultati delle ricerche e degli errori.

TABLE OF CONTENTS	
Farxad Joldasov Bayrambaevich <i>OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING INSON VA JAMIYAT HAYOTIDAGI TA’SIRI HAMDA AXBOROT XURUJLARI</i>	9
Yoqubjonov Muslimbek Rustamjon o`g`li <i>BOBURSHUNOSLIKNING NAMANGAN MAKTABI TADQIQI</i>	16
Xalilov Nurullo Xamidillayevich Akbaraliyev Hikmatillo Axrorbek o`g`li <i>CHET EL MALAKA OSHIRISH TIZIMLARINI MAHALLIY KORXONALARDA QO`LLASH</i>	23
Сафина Нафиса Талгатовна Худойбердиева Шаходат <i>СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА ПРИНЯТИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В ОРГАНИЗАЦИИ</i>	26
A.Zh.Juraev R.S.Esanov A.D. Matchanov <i>SYNTHESIS OF ESTERS OF 3-ACETOXY-18β-H-GLYCYRRETIC ACID WITH AMINO ALCOHOLS</i>	34
Boboradjabova Sevinch Bobomurod qizi М. Хамраева <i>BUGUNGI KUN YOSH AVLOD KADRLARNING PEDAGOGIK BILIM VA KO`NIKMALARI BORASIDA</i>	38
Аллаев Шеркул Ахмуратович <i>ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА И ЕЁ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ ЛЮДЕЙ СТРАДАЮЩИХ ЛИШНИМ ВЕСОМ.</i>	42
Мамедов Марат Раимович <i>ВЛИЯНИЕ ВРЕДНЫХ ПРИВЫЧЕК НА ЗДОРОВЬЕ ЧЕЛОВЕКА, БОРЬБА С ВРЕДНЫМИ ПРИВЫЧКАМИ.</i>	46
Xodjayeva Diyora Zuxriddinovna Ashuraliyeva Dilnozaxon Baxtiyorjon qizi To`ychiyeva Munisa Orziqul qizi</b> <i>QON BOSIMINI O`LCHASHNI FIZIK VA FIZIOLOGIK AHAMIYATI.</i>	54
Intizorxon Tursunaliyeva Rohatali qizi <i>EKOBOG` YARATISH VA UNING AHAMIYATI</i>	58
Eshniyozova N.N Akbarjonov A.A Jo`rayev M.M</b> <i>YERYONG`OQ PO`STLOG`I ASOSIDA SORBENT OLISH.</i>	62
Abdulazizov Dovudbek Ganijonova Gulirano <i>GLOBALIZATION SPREAD OF THE ENGLISH LANGUAGE</i>	66
Vahobjonova Guljahon	70

<p>Nurmanova Aziza Ilhomova Sarvinoz O'rinboyeva Shaxrizoda <i>TURG'UNPO'LAT OBIDOVICH DAMINOVNING HAYOT YO'LI</i></p>	
<p>Allayarova Umida <i>21ST CENTURY MATHEMATICS</i></p>	75
<p>Zoirova Marhabo Yaxyo qizi Abdujabborova Mavjuda Baxtiyor qizi <i>MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALAR DIQQAT VA XOTIRASINI RIVOJLANTIRISHGA PSIXOLOGIK YONDASHUV</i></p>	77
<p>Juraev Islombek <i>"LANGUAGE LEARNER DYNAMICS: UNDERSTANDING AND ADDRESSING INDIVIDUAL DIFFERENCES IN EFL GROUPS"</i></p>	82
<p>Abdullayev Shohruh Ulug`bek o`g`li <i>QO'QON XONLIGINI O'RGANISHDA "TARIXIY TURKISTON" ASARI AHAMIYATI</i></p>	86
<p>Xalilov Nurullo Xamidillayevich Qambarova Gulzira <i>SANOAT KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASH</i></p>	91
<p>Mirxoliyev Hayotjon Niyatqobul o`g`li <i>O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA BADIY MATNNING LINGVISTIK TADQIQI</i></p>	95
<p>Намозова Мафтуна Уткировна <i>ИНТЕРНЕТ-БАНКИНГ И МОБИЛЬНЫЕ ПРИЛОЖЕНИЯ: УДОБСТВО ДЛЯ КЛИЕНТОВ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ДЛЯ БАНКОВ.</i></p>	99
<p>Qurbonova Sarvinoz Abdurashidovna <i>THE USE OF STEREOTYPES IN UZBEK AND ENGLISH LANGUAGES</i></p>	104
<p>Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Baxodirova Sapura Muhammad Shokir qizi Mirzayeva Nargiza Ibragimjonovna <i>GILAM TO'QISH SAN'ATI VA TARIXI</i></p>	107
<p>Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Rustamova Odina Mansurbek qizi Xusanova Mohira Gayratbek qizi <i>O'ZBEK MILLIY DO'PPILARI</i></p>	111
<p>Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Yuldasheva Mayramxon Shaxobidinovna Yaxshiboyeva Shirin Madatjon qizi <i>ASALARICHILIK TARIXI</i></p>	115
<p>Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Mirkomilova Zulfiya Mirzoxidjon qizi Olimjonova Odina Dilshodbek qizi <i>MANZARALI BOG'DORCHILIK TARIXI</i></p>	120

Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Qodirova Nargiza Olimbek qizi Abduhalilova Munisa Xayitali qizi Mamasodiqova Gulasal Maxamadjon qizi <i>ZARGARLIK</i>	124
Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Mamatqodirova Aygul Nuriddinovna Maxkamova Raximaxon Baxodirjon qizi <i>TEXNOLOGIYA DARSLARIDA INTERFAOL USULLARNI QO'LLASH TEXNIKASI</i>	128
Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Obidjonova Xonzoda Orifjon qizi Qo'ldasheva Dildora Olimjon qizi <i>O'ZBEK MILLIY HUNARMADCHILIGI</i>	133
Mamajonova Guluzro Abdurashitovna Nasimova Gulchiroy Abduraxim qizi Kamoldinova Dilafruz Valijon qizi <i>KULOLCHLIK</i>	137
Azerbaeva Perizat Bayrambay qizi <i>CLIMA TE CHANGE</i>	142
Karimov Amir Andarmonovich <i>TASHQI MUHITNI OG'IR METALLAR BILAN IFLOSLANISHIDA ODAM ORGANIZMIGA TA'SIRINI EKOLOGIK JIHATLARI</i>	146
Обокулов Нурулло Насибуллаевич <i>КУЛЬТУРА ДРЕВНЕЙ МЕСОПОТАМИИ В ИСТОРИИ МИРОВОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ</i>	154
Giyazova N.B. Qudratov Sardorxon Azimxon o'g'li <i>GLOBALLASHUV SHAROITIDA ENERGIYA RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH</i>	167
Niyozova Iroda Muyitdinov Dilshod Zavqiddin o'g'li <i>AGRAR SOHADA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH</i>	172
Niyozova Iroda Qanbarov Alisher <i>RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IJTIMOY MEDIA MARKETINGINING AHAMIYATI VA AFZALLIKLARI</i>	177
Usmanova A.B. Itolmasov Nodirbek Qahramon O'g'li <i>SHAXSIY BREND VA MARKETINGNING IQTISODIYOTDAGI ZARURATI</i>	183
A.J.Abdulloyev Qosimov A <i>ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH</i>	187
Burxonov S.	193

Ismoilov F. A <i>TADBIRKORLIK SUB'YEKTLARINING IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI</i>	
Nurova G Odilova Aziza Umid qizi <i>O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI</i>	201
Turdiyeva Muqaddas Umarovna Qo'ldosheva Shahrizoda <i>TA'LIM TIZIMI RAHBARINING FAOLIYATI VA BOSHQARISHDAGI INNOVATSION FAOLLIGI</i>	205
Gafurova Sh.K. G'ulomjonov Nurmuhammad <i>O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNING O'RNI</i>	210
Ниёзова Ирода Азимов Абдурахмон <i>ИҚТИСОДИЙ ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШ ЖАРАЁНИДА ТАНҚИДИЙ РИВОЖЛАНТИРУВЧИ СТРАТЕГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ВА УЛАРНИНГ ИМКОНИЯТЛАРИ</i>	216
Giyazova N.B. Ibodullayeva Dildora <i>YASHIL IQTISODIYOT VA UNING KELAJAKDAGI ISTIQBOLLARI</i>	221
Choriyeva N.K. Mardonova Mohinabonu <i>MAMLAKATIMIZ IQTISODIY O'SISHIDA SANOAT TARMOQLARINING HISSASI</i>	226
Qayimova Z.A. Qurbonov Sunnat <i>O'ZBEKISTON EKSPORTI VA IMPORTI - ASOSIY TOVARLAR VA HAMKOR DAVLATLAR</i>	233
Abdullayeva H.N. Sharipova M. Z. <i>O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINING DOLZARB MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI</i>	239
Bobomurodov Q.H. Axmatov Avazbek G'anisher o'g'li <i>FYUCHERS SHARTNOMALARINING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI</i>	247
Ilkhomjon Toirov <i>MODERN INNOVATIVE DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF PHILOSOPHICAL KNOWLEDGE</i>	257
Karimov Ulmasbek <i>THE USE OF SOFTWARE TOOLS IN SOCIOLOGICAL RESEARCH</i>	261
Хабибуллина М.М Ахмедова Ф.А <i>ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКЕ В АКАДЕМИЧЕСКИХ ЛИЦЕЯХ</i>	266
Aripov Zoirjon	269

<i>THE ROLE OF INTERACTIVE TECHNIQUES IN ACHIEVING TRAINING EFFICIENCY</i>	
Karimova Gulnoza <i>SOCIOLOGICAL MONITORING SYSTEM IN SOCIOLOGICAL RESEARCH</i>	273
Yuliyeva Mehriniso Bobonazarovna <i>RAHBAR FAOLIYATINING BOSHQARUV JARAYONIDAGI IJTIMOY-PSIXOLOGIK VAZIFALARI</i>	278
Xursandova Dilnoza Xudoyberdiyevna <i>DESTRUKTIV SHAXS XUSUSIYATLARI VA OILADAGI MUHITGA MOSLASHUVI</i>	284
Choriyeva Mahliyo Narzullayevna <i>SINF RAHBARLARNING O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH JARAYONIDAGI PSIXOLOGIK VAZIFALARI</i>	289
Ubaydullayev Muzaffar Shukurillo o'g'li. Aliyeva Gavharoy Abdumutalipovna <i>VITAMINLAR VA VITAMIN YETISHMOVCHILIGIDA YUZAGA KELADIGON KASALLIKLAR</i>	293
Асанов А.А. Исаева З.Т <i>КОГНИТИВНЫЙ АНАЛИЗ: ИССЛЕДОВАНИЕ КОНЦЕПТОВ МИРА, ЛЮБВИ, СЕМЬИ, ДУШИ, ВРЕМЕНИ И ЖЕЛАНИЯ</i>	299
Raxmonqulov Muhammadjon Xamroqulov A'zamova Gulshanoy Ismonali qizi <i>TEXNOLOGIYA DARSLARI JARAYONIDA MUAMMOLI TA'LIM.</i>	305
Hayitov Abdusodiq Donayevich Danayeva Zulhumor Abdusodiq qizi <i>MATEMATIKA O'QITISH METODIKASI</i>	311
Abdullayeva M.I Bahriyeva G.N. <i>BOSHLANG'ICH TA'LIM TABIIY FANLARNI O'QITISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLAR</i>	315
Polvonov J.A <i>XIVA XONLIGIDA MAHALLIY AMALDORLARNING VAZIFALARI VA FUQAROLARNI QABUL QILISH TARTIBLARI</i>	322
Sodiq Qurbanov <i>ALLOMA TAFTAZONIY HAYOTI VA IJODI</i>	329
Gulomova Begoyim Elmurod qizi Lutfullayev Po'latxon <i>METAPHORIC AND TRANSTALOGIC ANALYSIS OF 'ANIMAL FARM'</i>	333
Feruza V. Azizova Alina M. Salikhova <i>THE ROLE OF THE "GREEN REVOLUTION" IN SOLVING THE FOOD PROBLEM</i>	338
Teshaboyeva Nafisa Zubaydulla qizi Mamatkulova Malikabonu Gani qizi <i>FAMOUS SPORTSMEN OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN</i>	344

B.S.Siddikov Sh.N. Mehmonaliyev <i>BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA MA'NAVIIY-AXLOQIY QADRIYATLAR TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDAGI ASOSIY OMILLAR.</i>	347
Satlikova Mukhayyo Bakhtiyorovna <i>MINOR LYRICAL GENRES IN UZBEK LITERATURE OF THE XV-XVI CENTURIES</i>	351
Kurbanov Muzaffar Abdumutalibovich Mo'minova Matluba Akmalxon qizi <i>NUTQ VA MULOQOT</i>	354
Akramov Adahamjon Abarjon o'g'li <i>TA'LIM MUASSASALARIDA O'QUVCHILARGA EKOLOGIK TA'LIM-TARBIYA BERISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI.</i>	357
Baytanov O'ralboy Miraqul o'g'li Ashirboyeva Munirabonu G'ulom qizi <i>TOVAR MODDIY ZAHIRALAR HISOBI</i>	364
Abduvaliyeva Olima Murodilla Qizi <i>INGLIZ TILI SINFLARIDA OG'ZAKI NUTQNING AN'ANAVIY O'QITISH USULLARI</i>	369
Холназаров Йигитали Ҳамидович <i>ТОВЛАМАЧИЛИК УЧУН ЖИНОЙ ЖАВОБГАРЛИК</i>	376
Неъматов Хусан Ибодуллаевич Рахматов Фармонбек Хусан ўғли <i>АДСОРБЦИОННАЯ ОЧИСТКА ГАЗОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЖЕЛЕЗОМАНГАНЦЕВЫХ КОНКРЕЦИЙ ЖМК</i>	380
Неъматов Хусан Ибодуллаевич Жабборов Нодирбек Холтўревич Ризаев Шердил Алишер ўғли <i>СЛОЖНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОЧИСТКИ ПРИРОДНЫХ ГАЗОВ АМИНАМИ</i>	385
Бекмуродов Азамат Алишер ўғли Юлдашев Тошмирза Рахмонович Ризаев Шердил Алишер ўғли <i>ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ОЧИСТКИ ГАЗА ОТ КИСЛЫХ КОМПОНЕНТОВ</i>	396
Akbarova Muxayyo Xusanovna Sodiqjonova Mashhura Voxidjon qizi <i>GINKGO BILOBA - TABIAT DURDONASI</i>	411
Akbarova Muxayyo Xusanovna Karimjonova Umidaxon Akmaljon qizi <i>QOQIO'TDOSHLAR- ASTERACEAE L. OILASINING AYRIM DORIVOR VAKILLARI</i>	414

TA'LIM TIZIMI RAHBARINING FAOLIYATI VA BOSHQARISHDAGI
INNOVATSION FAOLLIGI

Buxoro davlat universiteti

“Iqtisodiyot” kafedrasi katta o‘qituvchisi PhD

Turdiyeva Muqaddas Umarovna

Buxoro Davlat Universiteti

Iqtisodiyot tarmoq va sohalar

yo‘nalishi 4-kurs talabasi

Qo‘ldosheva Shahrizoda

Annotatsiya *Ushbu maqolada ta'lim muassasalari tizimida rahbarlik faoliyatida innovatsion faolligidagi masalalari yoritilgan. Ta'lim tizimidagi islohotlar sharoitida rahbarlik faoliyatini tashkil etishning innovatsion masalalari, boshqaruvni tashkil qilishning nazariy asoslari va tamoyillari, rahbar kompetensiyasi, madaniyati, muloqot san'ati bilan bog'liq nazariy masalalar va ilg'or tajribalar O'zbekiston ta'lim tizimi misolida tahlil etilgan.*

Kalit so‘zlar: *ta'lim tizimi, innovatsiya, rahbar, boshqaruv, tizim*

Annotation *This article describes the issues of innovative activity in leadership activities in the system of educational institutions. In the context of reforms in the educational system, innovative issues of organizing leadership activities, theoretical bases and principles of management organization, theoretical issues and best practices related to leadership competence, culture, and the art of communication are analyzed on the example of the educational system of Uzbekistan.*

Key words: *educational system, innovation, leader, management, system*

Аннотация *В данной статье раскрыты вопросы инновационной активности в лидерской деятельности в системе образовательных учреждений. В условиях реформирования системы образования на примере образовательной системы анализируются инновационные вопросы организации лидерской деятельности, теоретические основы и принципы организации управления, теоретические вопросы и передовой опыт, связанные с лидерской компетентностью, культурой и искусством общения. система Узбекистана.*

Ключевые слова: *образовательная система, инновация, лидер, менеджмент, система.*

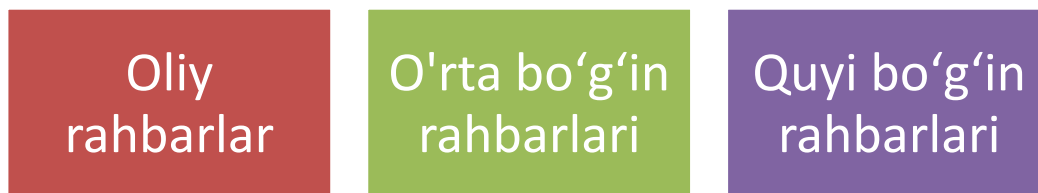

Bugungi kunda yuqori bilimli, yuksak malakali, madaniyatli va ma’rifatli barkamol avlodni tarbiyalash mamlakatimiz oldida turgan eng asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

Ta’limning jamiyat hayotidagi o’rni ko’p jihatdan ta’lim-tarbiya, layoqat, ko’nikma uning o’z kasb va shaxs sifatlari bilan belgilanadi. Ushbu rol XX asrning ikkinchi yarmida prinsipial jihatdan o’zgardi. Yangi bilimlar axborotlar, malaka, ko’nikma orttirilishi ularni yangilash va rivojlantirilishiga yo’naltirilganlikning qaror topishi hozirgi rahbarlarni asosiy vazifasi bo’lib qolmoqda.

Shu bois davlatimiz taraqqiyotining rivojlanishida innovatsiyalar va innovatsion faoliyatga katta ahamiyat bermoqda. Innovatsiyalar va innovatsion faoliyat ishlab chiqarish bazasini ilmiy, texnik va texnologik jihatdan to’xtovsiz yangilab borish, bugungi kunda yangi texnologiyalarni tashkil etish, iqtisodiyotni keskin o’sishiga va yuksaltirishga erishishning muhim omili hisoblanadi. O’z navbatida, fan va ta’lim sohasida innovatsiyalar va innovatsion faoliyatni amalga oshirida rahbar faolligi yuqori baholanib kelmoqda.

Rahbarning ishi qandaydir bir nuqtai nazarga hech to’g’ri kelmaydi va har bir kishidan keng malaka sohibi bo’lishni taqozo etadi. Ayrim tadqiqodchilar, tashkilotlar yoki bo’linmalar rahbarlari, ega bo’lishi lozim bo’lgan malaka va mahoratlarning uzundan uzoq ro’yxatini tuzib chiqishgan, ammo biz ularni uch turkum (kategoriya)ga birlashtiramiz. Bular konseptual, insoniy va texnik turkumlar. Boshqaruv darajasiga ko’ra rahbarlik quyidagi bo’g’inlarga ajraladi:

1-rasm: Rahbar bo’g’inlari³⁶

Rahbarlik mavqeiga ko’ra hozirgi zamonda xorijiy mamlakatlarda boshqaruvchilik faoliyatining mazmun-mohiyatiga doir yangicha qarashlarni taqozo etmoqda.

Yangicha fikrlashning vujudga kelishiga sabab bo’lgan shart-sharoitlar:

- ilmiy – texnik taraqqiyot ta’siri;
- ilm-fan va ishlab chiqarish sohasidagi potensialning takomilga erishuvi natijasida paydo bo’lgan ilg’or g’oyalar tizimining shakllanishi;

³⁶ Muallif ishlanmasi

• Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozidan so‘nggi davrda insonlarning ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiluvchi va progressiv texnologiyalar asosida tashkil etiladigan ishlab chiqarish sohalari katta ta’sirga ega bo‘ldi;

Yangicha nazariya asosini tashkil etuvchi g‘oyalar tizimi XX asr oxiri va XXI asr boshidan rivojlana boshladi. Bunda: tashkilot – ichki va tashqi muhit omillarining uzviy birligi sifatida e’tirof etiluvchi ochiq tizim demakdir; boshqaruvchilik sohasida masalaga vaziyatli yondashuv prinsipining tatbiq etilishi; shunga ko‘ra, vaziyatga tezkorlik bilan va to‘g‘ri munosabat bildirish muhim ahamiyat kasb etadi; daromad keltiruvchi asosiy manba sifatida muayyan sohada tegishli bilim va malakaga ega insonlar e’tirof etiladi va ularning potensial imkoniyatlarini to‘liqligicha namoyon etish uchun qulay shart-sharoitlar yaratilishiga katta e’tibor beriladi; tashkiliy faoliyatni uyushtirish sohasida yangiliklarni joriy etishga tayyorlik, xodimlarning ishchanligini oshirmoq uchun ular faoliyatini motivlashtirish, innovatsion yondashuv, boshqaruv uslubini takomillashtirishga asoslangan yangicha boshqaruv tizimining tashkil etilishi.

Rahbarning funksiyalari:

-tashkilot faoliyatining rivojlanish yo‘nalishini belgilash. Buning uchun tashkilotning ichkarisida va tashqarisida ko‘zlangan maqsadni amalga oshirmoqlik uchun qulay imkoniyatlar, resurslar va shart-sharoitlar aniqlanishi lozim;

-tashkilot faoliyatini yanada takomillashtirishga oid loyihalarni tayyorlaydi va ro‘yobga oshiradi;

-tashkilot faoliyatiga aloqador muayyan loyihalarni tayyorlash ustidan nazorat o‘rnatadi;

-tashkilot o‘z faoliyati davomida kutilmagan holatlarga tushib qolsa, menejer vaziyat taqozosiga ko‘ra umumiy faoliyatni tashkillashtirishi lozim;

-tashkilot ixtiyorida bo‘lgan barcha turdagi resurslar taqsimoti uchun javobgarlikka ega;

-tashkilot vakili sifatida shartnomalar tuzishda qatnashadi;

-tashkilot faoliyatini yanada takomillashtirishga oid loyihalarni tayyorlaydi va ro‘yobga oshiradi;

-tashkilot faoliyatiga aloqador muayyan loyihalarni tayyorlash ustidan nazorat o‘rnatadi;

-tashkilotning ichki va tashqi muhitiga tegishli, o‘z faoliyati uchun muhim bo‘lgan turli xil informatsiyalarni to‘playdi va qayta ishlaydi;

-tashkilotga keluvchi har qanday informatsiyani o‘zida to‘playdi va taqsimlaydi (o‘ziga xos “nerv markazi” rolini bajaradi);

-tashkilotda to‘plangan jami informatsiyalarni tegishli tarzda ifodalab qo‘l ostidagi xodimlarga yetkazadi, tashkilotning siyosatini va faoliyat maqsadini personalga tushuntirib beradi;

- tashkilotning tashqi aloqalarini o‘rnatish va amalga oshirish uchun muhim bo‘lgan informatsiyalarni jamlaydi va tegishli subyektlarga yetkazadi, zarurat tug‘ilsa, ekspert sifatida faoliyat yurgizadi;

-tashkilot miqyosida shaxslararo aloqalar va munosabatlarni tartibga solish bilan bog‘liq vazifalar;

-xuquqiy yoki ijtimoiy xarakterga ega bo‘lgan masalalar bilan shug‘ullanadi;

-tashkilot xodimlarining faoliyatini motivlashtirish va faollashtirish, tashkilot uchun zarur bo‘lgan kadrlarni topish va ishga tayyorlash uchun javobgar, umumiy miqyosda faoliyatni muvofiqlashtiradi;

-tashkilot faoliyati uchun muhim bo‘lgan informatsiyalarni yetkazib beruvchi manbalar tizimining ishini yo‘lga qo‘yishni ta‘minlaydi.

Muvaffaqiyatli boshqarish uchun mehnat jamoasi me‘yoridagi psixologik shartni yaratishi, birodarlik va birdamlik munosabatlarini o‘rnatishi, tartib - intizomni mustaxkamlashi va jamoa oldidagi javobgarlik hissiyotini kuchaytirishi zarur. Odam shaxsiga, uning imkoniyatlariga va talablariga e‘tiborni kuchaytirish ham muvofaqiyatli boshqarish uchun zarurdir. Bunda siyosiy rol boshqaruvning funksional organlariga: tashkilotning ijtimoiy psixologik xizmatiga, huquqshunos va psixologlarga, kadrlar bo‘limiga tegishli bo‘ladi.

Bozor iqtisodiyoti ijtimoiy masalalar masshtabini kamaytiradi, chunki hozirgi sharoitda mehnat samaradorligi nafaqat ishlab chiqarishning texnik qurollanish darajasiga bog‘liq bo‘lmasdan, balki, ishlab chiqarish jamoasining ijtimoiy tarkibiga, jamoa a‘zolari o‘rtasidagi munosabatlarni boshqarish darajasiga, ishchilar faolligi darajasiga ham bog‘liq, shu sababli jamoani ijtimoiy rivojlantirish, yuqori mehnat unumdorligiga erishishi uchun qulay sharoit yaratishga katta e‘tibor berish zarur.

Shunday qilib, boshqaruv faoliyatining samaradorligi va unumdorligiga faqat rahbarlar bozor munosabatlari xo‘jalik mehanizmini, mehnat jamoasini safarbar qilishda qo‘llaniladigan iqtisodiy ijtimoiy dastak va stimullarni yaxshi bilganda, ularni jiddiy va malakali qo‘llaganda, ya‘ni innovatsion yondashuvni takomillashtirgandagina erishiladi.

Xulosa: Ijtimoiy taraqqiyotni ro‘yobga chiqarish uchun mamlakatda yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash va ularni jahon standartlari darajasiga ko‘tarmoq lozim, fan va texnikaning bugungi kun taraqqiyotiga javob berish

uchun keng saviyali, bilimdon, o‘z kasbining fidoiy kishisini kamol toptirish orqali davlatimizda bozor iqtisodiyotiga bardosh beradigan, raqobatbardosh mahsulotlar yaratuvchi kasb egalarini shakllantirish joiz. Toki ular davr talablariga og‘ishmay javob beradigan, qiziqishi keng, malakasi mustahkam, xotirasi barqaror, fikr yuritishi puxta, izlanuvchan, mehnatsevar, vatanparvar, iymon-e‘tiqodli insonlar bo‘lib voyaga yetishsin.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning mamlakatimizni 2016-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanirishning asosiy yakunlari va 2017-yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma‘ruzasi. 2017-yil 14-yanvar// Toshkent: “O‘zbekiston”, 2017. – 104 b.
2. Isroilov B., Masharipova G. Ajdodlar merosi va ma‘naviy tarbiya. – T. “Ma‘naviyat” 2015. – 30 b.
3. www.ziyonet.uz
4. www.bilimdon.uz. -Ўзбекистон республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг веб сайти.
5. <https://core.ac.uk/download/pdf/6899814.pdf>
6. <https://ils.unc.edu/daniel/405/Montana11.pdf>
7. Turdiyeva, M. (2021). Korxonada xodimlarining innovatsion faoliyatini motivatsiyalash orqali raqobatbardoshlikni ta‘minlash omillari. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 7(7).
8. Mukaddas, T. (2021). MECHANISM FOR STIMULATING AND EFFECTIVE USE OF THE INNOVATIVE POTENTIAL OF UZBEKISTAN. *Бюллетень науки и практики*, 7(12), 230-239.
9. Igamova, S. (2021). Особенности инноватики на предприятиях промышленности строительных материалов. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 7(7).
10. Kadirovna, S. N., & Hamidjon ogli, N. M. (2024). O‘ZBEKISTONDA ISHSIZLIK MUAMMOSI VA UNI BARTARAF ETISH. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 442-445.

